

HALÁSZI Aladár

A Jankó-tó

Földrajzi neveink eredetét vizsgálva nem sokszor bukkanunk lóra, bár lovas nemzet a magyar. Falunkban ez a ritkaság viszont természetesen tény, hiszen a Tisza árterén a korábban alakja szerint elnevezett Kerek-tavat a lakossági kegyelet átkeresztelte Jankó-tóra. Magáért a lóért a falu közössége talán nem változtatta volna át a korábbi nevet, mert nem valami híres telivér vérvonalán volt egy kis csomó, inkább ital vagy kabátméret hasonlattal élve felesnek lehetett mondani. Úgy is bírta a szekeret húzni, amelyik szintén feles méretűre sikeredett. Így is elégnék bizonyult a szakajtók, kosarak, lábtörlők, a széna, no meg az adományok, a „barterből” származó tárgyak, élelmiszerek szállításához. Egy jóra való cigányember volt a gazdája.

Péter a Morotva szélén közlekedett szekereivel, ha anyagért vagy „üzleti” útra ment. Akkor került bajba, amikor a Tisza kiöntött és tele lett a tó, mert a Hidegoldal és a Földvár felé ilyenkor elzárta a Járó kitaposott útját. (Járónak hívták a cigányok telepét, amely már rég megszűnt, lakói elköltöztek onnan.) Hú társa, Jolán, rendszerint vele tartott, vagy árulta a szakajtókat, gyékényeket, tapasztást vállalt, esetleg főzött, ha volt mit.

– Jolán! Főzzél nekem kompérlevest, de tedd bele a szalonnabőrt is! Puha legyen, hogy az öt fogammal meg tudjam rágni! – adta az utasítást tréfásnak szánt szöveggel. – Tennék bele kolbászt is, ha azt a darabkát nem kapod be, amelyiket tegnap kaptam a Felvégen. Ne félj, így is jó lesz a leves, mert

a múltkori szalonnából meghagytam egy kicsit. Majd most megtalálok azt is a levesben. – Jó lesz. Majd tördelek gallyat a tűzre, hogy hamar főjön meg. Megyek a Kerek-tóhoz vesszőt szedni. Kissék vennének kétvékás kosarat. – Csinálom én gyorsan, de most nem megyek veled, mert a Szabóék nyári konyháját kell tapasztani. Már adtak előre kenyeret, olajat, hogy feltétlenül menjek. – Jó asszony vagy te, Jolán – kezdte a sokszor mondott vallomását Péter. Legalább egy gyerekünk születhetett volna, de a fél lábammal együtt a gyerekcsináló tudományom is a háborúban maradt. Te meg Jankó azért itt vagytok nekem, ami többet ér a megmaradt lábamnál is.

A kompérleves megfőtt, elfogyott, mint máskor. Péter hálálkodott Jolánnak a finom levesért, majd felállt a tűztől két mankója segítségével, és elindult a szekér felé, amin még a hosszú nyelvű sarlója is rajta volt. Vele vágta a vesszőt. A legelvetemültebb szomszédjai sem nyúltak semmijéhez, pedig lopás, betörés miatt többször is elítélték egyiküket, másikat. Egyféle tisztelet övezte a háborút megjárt, rokkanttá vált, de úgy is dolgozó társukat. Füttyentett a Morotva szélén legelésző Jankónak, majd Jolán segítségével rátették a hámot, istrángot, gyeplőt a lóra. Egyedül is meg tudta tenni, de párja kérés nélkül is segített, ha közelben volt.

Egyszerre indultak el: Jolán Szabóékhoz, Péter a Kerek-tóhoz. Ha egy-egy réti vagy erdei bokron kosárfonáshoz megfelelő vesszőt látott, néhány szálért is megállt. Leszállt

a sarlóval, a hóna alá vett egyik mankón megtámaszkodott, a másik fogantyújára tette hiányzó lába csonkját. Így mindkét keze szabaddá vált. Amikor megérkezett a tervezett helyre, elengedte Jankót, hadd legeljen, míg ő a fűbokrok közt bóklászik, gyűjti a kosarakhoz a vesszőt. Már majdnem elégnak ítélte, amikor több helyről egyszerre sipító hangokat hallott. Verekedésnek gondolta. Felnyalabolta a vesszőt, vitte a többihez a szekérre. Jankó nem volt azon a helyen, ahol utoljára látta. Füttyült neki, amire a sipító hangok elhallgattak. Négy suhancot látott, akik közül kettőt is felismert. – Mit csináltok itt? – kérdezte kiáltva, de egyikük se felelt, csak elszaladtak.

Szavakkal is hívogatta Jankót. A tó partjára érve látta, hogy már csak az orra áll ki a vízből, egy-két perc után az se. Beleragadt

lova az iszapba és állva elsüllyedt. Megpróbált közelebb menni, hátha tud valamit csinálni, de a mankóját is alig bírta kihúzni az iszaptól. Lába is süppedt. Valahogy kíváncszorgott a szárazabb partra, majd tovább szölongatta lovát sírva, elsorolva minden jótéteményét, amelyet a rokkantért tett az elmúlt években. Megcsókolta a szügyelőt azon az oldalán, ahol érintette a lovat. Sírva gyászolta, a suhancokat átkozta, mert egyértelművé vált, hogy ők zavarták a tóba szegény párát.

Jolán két markos rokonnal talált rá este a síró urára, majd hárman hazahúzták a szekeret, rajta a zokogó, átkozódó Péterrel. Megegyeztek, hogy másnap világosban próbálják a lovat is kihúzni.

A bíróság megítélt némi kárpótlást, de Jankó csak a tó formájában reinkarnálódott, ami szekérhúzásra már nem volt képes.

Uborkás üveg